

Чернолуцький Г.В. студент 2 курсу спеціальності “Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”, НУБіП України, м. Київ

Наукові керівники – Криворучко Д.І., кандидат. вет. наук, доцент НУБіП України; Міщенко О.А., ННЦ “Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича”, м. Київ, Україна

БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАГОТІВЛІ БІЛКОВОГО КОРМУ МЕДОНОСНИМИ БДЖОЛАМИ (APIS MELLIFERA L.)

Активність збору обніжжя визначається рядом факторів, які впливають на збір білкового корму медоносними бджолами. До них належать кліматичні і флористичні умови, а також безпосередня потреба бджолиних сімей в білковому кормі. Збиральна діяльність бджіл залежить від ряду чинників, зокрема, температури, інтенсивності світла, вітру, дощу, а також біологічних чинників і знаходиться в прямій залежності від цих факторів (Покислюк Н.В., 2008; Мильников О.М., 2008; Пернатъев Ю.С., 2010).

Не змінюючи структури гнізда бджолиних сімей, ми провели контрольний облік льотної активності бджіл по збору ними обніжжя, яка становила 15-20 особин за 30 хв. Далі, як і планували, ми підставили в дослідні бджолині сім'ї стільники з відкритим розплодом (посів та личинки 1-4 денного віку в кількості близько 2500 комірок), який взяли від іншої бджолиної сім'ї. Через два дні (після адаптивного періоду), збиральна активність бджіл за обніжжям суттєво змінилась, порівняно з контролем і становила 55-65 особин за 30 хв. Наступного дня, було отримано подібні результати (дослідна група А – багато відкритого розплоду та дефіцит перги). Після завершення дослідів з відкритим розплодом, останній було повернено до материнської сім'ї, а замість нього були взяті стільники з розплодом “на виході” і підставлені в дослідні сім'ї (дослідна група В – багато молодих бджіл та дефіцит перги). Через два дні дослідні сім'ї поповнилися молодими бджолами. Збиральна активність виявилась високою, порівняно з контролем (65-70 особин за 30 хв). В цей же день, після завершення дослідів, стільники з відкритим розплодом відібрали, а замість них підставили стільники з пергою, тобто замість дефіциту білкового корму, було створено його резерв (дослідна група С – багато молодих бджіл та великий резерв перги). Перший же облік свідчив про те, що збиральна активність бджіл-збирачок обніжжя знизилась, порівняно з попереднім варіантом дослідів (35-40 особин за 30 хв). Далі збиральна активність поступово спадала і через 2,5 години повністю припинилась, тоді як в попередніх варіантах дослідів, через такий же інтервал часу залишалась досить високою.

Висновки. Таким чином, в експериментальних умовах було випробувано різні біологічні аспекти, які обумовлюють льотно-збиральну активність бджіл за білковим кормом.

Показано, що найвищу льотну активність бджоли проявляють при нестачі білкового корму та за наявності в гнізді великої кількості молодих бджіл і відкритого розплоду. Збиральна активність бджіл за обніжжям при великій кількості відкритого розплоду та молодих бджіл (досліди А і В) в десять раз перевищує показник контролю.

Створюючи різні ситуації в гнізді бджолиної сім'ї можна впливати на льотну активність по збору та заготівлі бджолиного обніжжя.